

Ulkoministeri Timo Soini
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen
Elinkeinministeri Mika Lintilä

cc: yksikönpäällikkö Nina Nordström, yksikönpäällikkö Krista Oinonen, kehityspolitiikan neuvonantaja Alva Bruun, lainsäädäntöneuvos Janina Hasenson, kaupallinen neuvos Kent Wilska, osastopäällikkö Antti Neimala, hallitusneuvos Liisa Huhtala, erityisasiantuntija Linda Piirto

Vetoamus järjestöiltä: Yritysten ihmisoikeusvastuusäntelyn edistäminen Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella

Hyvä ministeri Soini, hyvä ministeri Virolainen, hyvä ministeri Lintilä,

Yritykset toimivat kansainvälisesti, mutta niitä sääntelevät lait ovat kansallisia. Yritystoiminnasta johtuvien ihmisoikeusloukkausten uhrit saattavat tällä hetkellä jäädä ilman oikeussuojaa. Suomen tulisi edistää ihmisoikeuksien toteutumista EU-puheenjohtajuuskautensa aikana tukemalla sitovaa yritysvastuusäntelyä kehittäviä prosesseja sekä YK-tasolla että EU-tasolla.

YK:n ihmisoikeusneuvoston asettaman hallitustenvälisen työryhmän työ monikansallisia yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevan sitovan sopimuksen osalta on tuottanut vuosien jälkeen ensimmäisen sopimusluonnoksen. Yli 100 maailman maata osallistui keskusteluun sopimusluonnoksesta lokakuussa 2018.

Hallitustenvälisen työryhmän seuraava istunto ajoittuu Suomen EU-puheenjohtajuuskaudelle lokakuussa 2019. Näemme, että EU:n tulisi jäsenmaiden järjestäytyä ja muodostaa kantansa sopimuksen osalta mahdollisimman pian. **Vetoamme teihin, että Suomi ottaa omalta osaltaan aktiivisen roolin sopimusluonnoksen kehittämisessä sekä ajaa EU-puheenjohtajuuskautensa aikana myös EU:ta tukemaan kunnianhimoisen kansainvälisen sopimuksen aikaansaamista.**

EU-tasolla on jo säädetty huolellisuusvelvoite esimerkiksi konfliktimineraalien osalta. Vakavat ihmisoikeusongelmat ovat yleisiä myös monissa muissa tuotantoketjuissa ja lukuisat yrityksetkin, esimerkiksi tekstiili- ja elintarvikealalla, pitävät vapaaehtoisia ihmisoikeusaloitteita riittämättöminä. **Suomen tulisikin EU-puheenjohtajuuskautensa aikana varmistaa, että EU on eturintamassa kehittämässä sitovaa ihmisoikeusvastuuta yrityksille edistämällä kaikkia aloja koskevaa yritysvastuulainsäädäntöä EU:ssa.**

Yritysten ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen vahvempi sääntely kansallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla on erittäin tärkeää ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Valtioiden väliset kauppa- ja investointisopimukset takaavat yrityksille laajat oikeudet, mutta ei ole olemassa vastaavaa kansainvälistä sääntelyä, joka loisi yrityksille velvollisuuksia huolehtia ympäristöstä ja ihmisoikeuksista.

Erityisen keskeistä on varmistaa kansainvälinen sääntely uhrien pääsystä oikeussuojan piiriin. Vapaaehtoisuuteen perustuvat ohjeistukset ovat heikkoja näiltä osin. Uhreille tarvitaan laaja oikeus tuoda tapauksia oikeudelliseen käsittelyyn, myös yrityksen kotimaassa. Todistustaakka huolellisuusvelvoitteen noudattamisesta tulee olla yrityksellä.

Oikeudellisesti sitova yritysvastuulainsäädäntö tukisi YK:n ohjaavia periaatteita ja niiden kansallista toimeenpanoa. Kansainvälinen sääntely ja sen luoma tasainen pelikenttä on myös vastuullisesti toimivien eurooppalaisten ja suomalaisten yritysten etu. Suomen tulisi ihmisoikeuksien ja haavoittuvien ryhmien puolesta puhujana ottaa vahva rooli yritysten ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen toimeenpanossa niin Suomessa, EU:ssa kuin kansainvälisestikin.

Kunnioittavin terveisin,

Lisätietoja:

Senja Väätäinen-Chimpuku, asiantuntija, kestävä talous, Fingo ry, senja.vaatainen@fingo.fi, puh. 046 851 5974
Lotta Staffans, toiminnanjohtaja, Eettisen kaupan puolesta ry, lotta.staffans@eetti.fi, puh. 040 573 0806